

Далайхүүгийн Өсөхжаргал

Researchgate.net:

<https://www.researchgate.net/profile/Usukhjargal-Dalaikhuu-4>

ТАНИЛЦУУЛГА

Д.Өсөхжаргал нь Монгол орны нэн ховор, ховор, ашигт эмийн ургамлыг биотехнологийн аргаар үржүүлэн генофондыг хамгаалах чиглэлээр судалгааны ажил гүйцэтгэдэг бөгөөд экологийн болон эдийн засгийн өндөр ач холбогдолтой *Lucium ruthenicum* Murr.,-ыг биотехнологийн аргаар үржүүлэн байгалийн нөхцөлд дасган тарималжуулах, мөн генийн инженерчлэлийн аргаар Морин шарилжны голлох хоёрдогч метаболит болох артемизинины агууламжийг нэмэгдүүлж шилжмэл гентэй ургамал гарган авах ажлыг хийж гүйцэтгэж байна.

БШУЯмнаас зохион байгуулсан “Тарааны компани, инновацийн хүний нөөцийг чадавхжуулах сургалт” (2019), ШУА-с зохион байгуулж буй “21 энтерпренёр” инновацийн сургалт (2019), Дэлхийн оюуны өмчийн байгууллагаас зохион байгуулсан “Technology and innovation support centers (TISCS) seminar on industrial property and patent search”, Монголын оюуны өмчийн газраас зохион байгуулсан “Оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч бэлтгэх” сургалтанд хамрагдаж “Оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн тусгай эрх” авсан.

БҮТЭЭЛ (дэлгэрэнгүй)

Нэг сэдэвт бүтээл-1

Эрдэм шинжилгээний өгүүлэл-12

Гадаад-8

Дотоод-4

Эрдэм шинжилгээний ИЛТГЭЛ-7

Гадаад-3

Дотоод-4

Удирдсан болон гүйцэтгэсэн төсөл-5

Удирдсан-3

Гүйцэтгэсэн-2

ХОЛБОО БАРИХ

Утас: 976-99248943

Цахим шуудан: usukhjargald@mas.ac.mn
osokhoo0412@gmail.com

БОЛОВСРОЛ

- 2009- 2014** БНХАУ, Өвөрмонголын Их Сургууль, Сэдэв: *Cloning, expression and functional analysis of α -mannosidase gene in melon*. Боловсролын доктор (Ph.D).
- 2006-2008** Монгол Улсын Их Сургууль, Сэдэв: *Larix sibirica* Ldb-ийн экофизиологийн судалгаа, Биологийн ухааны магистр (M.Sc),
- 2002-2006** Монгол Улсын Их Сургууль, Биологийн ухааны бакалавр (B.S)
- 1992-2002** Говь-Алтай аймгийн 1-р сургууль, Бүрэн дунд боловсрол

АЖЛЫН ТУРШЛАГА

- 2021/02/01-** ээс одоо ШУА-ийн Ботаникийн цэцэрлэгт хүрээлэнгийн Эрдэмтэн нарийн бичгийн дарга
- 2019-2021** ШУА-ийн Биологийн Хүрээлэнгийн Ургамлын биотехнологийн лабораторийн ЭША
- 2015-2019** ШУА-ийн Ерөнхий болон Сорилын Биологийн Хүрээлэнгийн Ургамлын биотехнологийн лабораторийн ЭША
- 2014-2015** ШУА-ийн Ботаникийн хүрээлэнгийн Ургамлын нөөц судлалын лабораторийн ЭША
- 2009-2014** БНХАУ-ын Өвөрмонголын их сургуульд докторант
- 2006-2009** МУИС-ийн Биологи, биотехнологийн сургууль, Ургамал судлалын тэнхимд хичээлийн туслах ажилтан

СУДАЛГААНЫ ЧИГЛЭЛ

- Ургамлын биотехнологи, генийн инженерчлэл, фитохими

НЭГ СЭДЭВТ БҮТЭЭЛ

1. Usukhjargal D. 2014. Cloning, expression and functional analysis of α -mannosidase gene in melon. PhD. thesis. Inner Mongolia University, Hoh hot, China.

ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ӨГҮҮЛЭЛ

1. Г. Оюундарь, Ю. Оюунбилэг, Б.Батжаргал, **Д.Өсөхжаргал**. *Lycium ruthenicum* Murr.,-ийн навчны эксплантаас нахиа нөхөн төлжүүлсэн нь. 2019. Хүрэлтогоот-2019, Биологи-Хөдөө Аж Ахуйн Салбар хурлын эмхтгэл, Улаанбаатар. Ху:104-110
2. **Д.Өсөхжаргал**, О.Хонгорзул, Г.Батзаяа, Б.Солонго, Ю.Оюунбилэг. 2018. “*Lycium ruthenicum* Murr.,-ийн жимсний антиоксидант идэвх болон нийлбэр флавоноидын агууламж. *Ерөнхий болон Сорилын Биологийн Хүрээлэнгийн бүтээл*. 34:268-275
3. **Д.Өсөхжаргал**, О.Хонгорзул. 2018. “Нобелийн шагналт шарилж”. *Шинжлэх ухаан амьдрал сэтгүүл*. 2:63-68.
4. Oyungerel, S., Batzaya, G., Byamba-Yondon, G., Lyankhua, B., Ochgerel, N. and **Usukhjargal, D.**, 2017. Seasonal Variation of Some Bioactive Compounds and Physiological Characteristics in Peony (*Paeonia lactiflora* Pall.). *Mongolian Journal of Biological Sciences*, 15(1), pp.47-51.
5. Oyungerel, S., **Usukhjargal, D.**, Byamba-Yondon, G., Batzaya, G. and Lyankhua, B., 2016. Comparison study of the physiology and simple phenolic content in cultivated and wild plants of *Paeonia lactiflora* Pall. *Journal of Animal and Plant Science*, 28(3), pp.4471-4478.
6. **Usukhjargal D.**, Oyunbileg Yu. 2016. *Artemisia annua* L-ыг *in vitro*-д өсгөвөрлөх нь. *Ерөнхий болон Сорилын Биологийн Хүрээлэнгийн бүтээл*. 32:300-304.
7. **Usukhjargal D.**, Zhao Ai. Qi., Shen Shao Hong., Hao Jing Feng*, & Hasi Agula. 2014. Genome-wide analysis of α -mannosidases family genes in *Cucumis melo* L. *Guangdong Agricultural Sciences*, 41(12):144-149
8. **Usukhjargal D.**, Hao Jing Feng*, Zhang Li Quan., Zhao Ai Qi., & Hasi Agula. 2014. Functional analysis of α -mannosidase gene during melon fruit ripening by the transient expression. *Acta Horticulturae Sinica*, 41(8):1601-1608
9. Dulamsuren Ch., M. Hauck, S. Nyambayar, M. Bader, **D. Osokhjargal**, Sh. Oyungerel, & C. Leuschner. 2009. Performance of Siberian elm (*Ulmus pumila*) on steppe slopes of the northern Mongolian mountain taiga: drought stress and herbivory in mature trees. *Environmental and Experimental Botany*, 66: 18-24.
10. Dulamsuren Ch., M. Hauck, M. Bader, Sh. Oyungerel, **D. Osokhjargal**, S. Nyambayar, Ch. Leuschner. 2009. The different strategies of *Pinus sylvestris* and *Larix sibirica* to deal with summer drought in a northern Mongolian forest–steppe ecotone suggests a future superiority of pine in a warming climate. *Canadian Journal of Forest Research*, 39(12): 2520-2528.
11. Dulamsuren Ch., M. Hauck, S. Nyambayar, **D. Osokhjargal**, & C. Leuschner. 2009. Establishment of *Ulmus pumila* seedlings on steppe slopes of the northern Mongolian mountain taiga. *Acta Oecologica*, 35: 563-572.
12. Dulamsuren Ch., M. Hauck, M. Bader, **D. Osokhjargal**, Sh. Oyungerel, S. Nyambayar, M. Runge & C. Leuschner. 2009. Water relations and photosynthetic performance in *Larix sibirica* Ldb. growing in the forest-steppe ecotone of northern Mongolia. *Tree Physiology*, 29: 99-110.

ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХУРЛЫН ИЛТГЭЛ

21-22/06/2019	Д.Өсөхжаргал , Ю.Оюунбилэг. Морин шарилж (<i>Artemisia annua</i> L.)-ийн генийн инженерчлэлийн судалгааны зарим үр дүнгээс. 2019. <i>Монгол Анагаах Ухааны Олон Улсын Хоёрдугаар Их Хурал</i> . Улаанбаатар, Ху:92 /ханын илтгэл/
15/06/2018	Г.Батзаяа, О.Хонгорзул , Д.Өсөхжаргал . “Орос махирс (<i>Lycium ruthenicum</i> Murr.) –ын жимсний эрдэс элементүүд болон антиоксидант идэвхийг тодорхойлсон үр дүн”. 2018. “Ургамлын биотехнологи-2018” эрдэм шинжилгээний бага хуралд /ханын илтгэл/.
15/06/2018	О.Анумандал, Д.Өсөхжаргал , Ц.Рэнцэнханд. “Морин шарилж (<i>Artemisia annua</i> L.)-ны болон түүний эфирийн тосны бичил биетний эсрэг идэвхийн судалгааны дүн”. 2018. “Ургамлын биотехнологи-2018” эрдэм шинжилгээний бага хуралд / ханын илтгэл /.

- 15/06/2018 **Д.Өсөхжаргал, О.Хонгорзул, Ю.Оюунбилэг.** “Морин шарилж (*Artemisia annua* L.)-ийг биотехнологийн судалгааны материал болгон ашиглах нь”. 2018. “Ургамлын биотехнологи-2018” эрдэм шинжилгээний бага хуралд / илтгэл /.
- 20-23/09/2017 **Usukhjargal D.,** Oyunbileg Yu. Cloning of *farnesyl pyrophosphate synthase* and *CYT P450 monoxygenase* involved in artemisinin biosynthesis in *Artemisia annua* L. 2017. *International Conference on Biodiversity Research in Mongolia. Ulaanbaatar, Mongolia. /poster presentation/.*
- 20-23/09/2017 **Usukhjargal D.,** Oyungerel Sh., Oyunbileg Yu. *In vivo* and *in vitro* comparative study of secondary metabolites and antioxidant activity of *Paeonia lactiflora* Pall. 2017. *International Conference on Biodiversity Research in Mongolia. Ulaanbaatar, Mongolia. /poster presentation/.*
- 26-27/06/2017 Oyungerel Shagjjav, Byamba-Yondon Gurbazar, Batzaya Gachmaa, Lyankhua Bayasgalankhuu and **Usukhjargal Dalaikhuu.** Comparison study of physiology and biochemistry of *Paeonia lactiflora* Pall. 2017. *2nd International Conference on Plant Science and Physiology.* Bangkok, Thailand /abstract/. p58
- 06/09/2016 Batzaya Gachmaa, **Usukhjargal Dalaikhuu***, Byamba-Yondon Gurbazar¹, Ochgerel Nanjidsuren, Oyungerel Shagjjav. Variation of some bioactive secondary metabolites in *Paeonia lactiflora* Pall. during its phenological cycle. 2016. *8th International Conference on Young Scientists in Mongolia and Russia. Irkutsk, Russia. /poster presentation/.*

УДИРДСАН БОЛОН ОРОЛЦСОН ТӨСӨЛТ АЖЛУУД

- 2018-2020 “Товь, хээрийн бүсийн ашиглалтад өртөмтгий, устгах аюулд ороод байгаа Орос махирс (*Lycium ruthenicum*)-ыг биотехнологийн аргаар тарих, хамгаалах, нөхөн сэргээх аргачлал боловсруулах” /удирдагч/
- 2017-2019 “Монгол орны зарим ашигт ургамлын генофондыг хамгаалах биотехнологийн үндэс” /гүйцэтгэгч/
- 2017-2019 “Чонон хармагийн жимсний цай-бренд бүтээгдэхүүний технологи боловсруулах” /удирдагч/
- 2016-2017 БСШУСЯ-ны сайдын нэрэмжит “Морин шарилж (*Artemisia annua* L.)-ны абиотик стресс тэсвэрлэх чадварын физиологи, биохими, генетик механизм” нэртэй докторын дараах судалгаа /удирдагч/
- 2015-2016 ARC-ийн судалгааны төвийн санхүүжилтээр “Нэн ховор зарим ургамлын бичил үржүүлэг ба анатоми-физиологи, биологийн идэвхит нэгдлийн судалгаа” сэдэвт төсөл /гүйцэтгэгч/
- 2014-2016 “Нэн ховор зарим ургамлыг биотехнологийн аргаар үржүүлж хоёрдогч метаболитыг нэмэгдүүлэх боломж” сэдэвт төсөлт ажил /гүйцэтгэгч/
- 2010-2014 “The function of α -mannosidase of *Cucumis melo* L. in fruit ripening” /гүйцэтгэгч/
- 2005-2006 Германы судалгааны нийгэмлэгээс (DFG) санхүүжүүлсэн “Модлог ургамлын экофизиологийн судалгаа” суурь судалгааны төсөл /гүйцэтгэгч/

ПАТЕНТ, ЗОХИОГЧИЙН ЭРХИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ

1. **Д.Өсөхжаргал, О.Хонгорзул, Г.Оюундарь, Ю.Оюунбилэг.** “Морин шарилжны (*Artemisia annua* L.)-ны эрхтэн үүслийн каллусаас бичил ургамал нөхөн төлжүүлэх арга” (мэдүүлгийн дугаар 10-2020-0006571).
2. **Д.Өсөхжаргал, Г.Оюундарь, Ю.Оюунбилэг.** “Орос махирс (*Lycium ruthenicum* Murr.)-ын үе зайдмын эксплантаас ургамал нөхөн төлжүүлэх арга” (мэдүүлгийн дугаар 10-2020-0006572).

УДИРДСАН, ШҮҮМЖЛЭГЧЭЭР АЖИЛЛАСАН БАКЛАВРЫН ДИПЛОМЫН АЖИЛ

1. МУИС, БУС, Биотехнологийн хөтөлбөр. Г.Оюундарь “Орос махирс (*Lycium ruthenicum* Murr.)-ын навчны эксплантаас бичил ургамал нөхөн төлжүүлсэн нь” сэдэвт магистрын дипломын ажлыг удирдсан.
2. МУИС, БУС-IV курс. Б.Солонго “Чонон хармагийн жимсний антиоксидант идэвх болон *in vitro* судалгааны үр дүн” сэдэвт бакалаврын дипломын ажлыг удирдсан.
3. МУИС, БУС-IV курс. Г.Оюундарь “Морин шарилжны физиологи, биохимийн зарчим үзүүлэлтэнд абиотик стрессийн нөлөө” сэдэвт бакалаврын дипломын ажлыг удирдсан.

4. МУИС, БУС-IV курс. “Төвд ланцай (*Lancea tibetica* Hook.F.Et Thoms) ургамлын биохими, биотехнологийн судалгаа” сэдэвт бакалаврын дипломын ажлын шүүмж бичсэн.